

kao dobar špediter, tj. kao stručna organizacija za prihvatanje i daljnju otpremu robe. Konačno valja istaknuti da je drugotuženi priloženim željezničkim tovarnim listovima dokazao koja i kolika je količina robe iz spornog broda utovarena u vagone i dalje otpremljena željeznicom krajnjem korisniku.

Jedini propust koji bi se mogao pripisati drugotuženom kao špediteru, bio je taj da on, odnosno njegovi radnici, nakon što je zapovjedništvo broda odbilo primiti protest od 31. VIII nije odnosni protest preporučeni pismom dostavilo brodaru, tj. njegovom agentu. Međutim, obzirom na sve izloženo, ovaj propust nije takav da bi se moglo reći da je propustom drugotuženog kao špeditera onemogućeno tužitelju da prema brodaru ostvari svoja prava zbog manjka, koji je nakon izvršenog iskrcaja utvrđen.

V.V.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Presuda br. III-S1-2210/75-2
od 16. XII 1975.

Vijeće: Ivo Bešker, Gavro Badovinac, prof.dr Branko Jakaša

Prijevoz stvari morem - Manjak tereta - Zastara - Zastarni rok za manjak tereta koji se prima po pojedinim teretnicama počinje teći od dana kada je teret iskrčan na temelju odnosne teretnice a ne nakon iskrcaja sveukupnog tereta iz broda

Tužitelj je primatelj tereta, a tuženi je brodar. Tužitelj navodi da mu je brodar predao manju količinu tereta i zahtijeva da mu nadoknadi štetu. Nesporno je među strankama da je jedan dio tereta iskrčan u luci Madras a drugi u luci Kalkuta.

Prvostepeni sud je nakon provedene rasprave i izvedenih dokaza odbio zahtjev tužitelja u cijelosti i obvezao ga da tuženom plati 2.865,50 din. na ime troškova spora, iz razloga što tužitelj u toku spora nije pružio dokaze koja količina i koji je manjak robe utvrđen u prvoj luci iskrcaja Kalkuta, već dokazuje samo količinu tereta iskrcanu u luci Madras. Iz izvještaja pomorskih agenata proizlazi da je iskrcaj tereta u luci Madras završen 12. III 1972.g. a nakon što je brod isplovio za Kalkutu. Obzirom na to rok zastarjelosti za podnošenje tužbe za naknadu štete za odnosni manjak počeo je teći 12. III 1972.g. jer je toga dana

izvršen iskrcaj tereta i njegova predaja primatelju. Istog dana primatelj je saznao za štetnika i za počinjenu štetu. Kako je tužba podnešena poštom preporučeno 23. III 1973.g. to je od časa nastanka štete do podnošenja tužbe prošlo godinu dana, tj. rok u kom je tužitelj mogao podnijeti svoj tužbeni zahtjev u smislu odredaba čl.3, toč.6, st.4 Haaških pravila.

Tužitelj žalbom pobija presudu zbog pogrešne primjene materijalnog prava i predlaže da se pobijana presuda ukine i stvar vrati prvostepenom sudu na ponovno raspravljanje i sudjenje, odnosno da se presuda preinači i udovolji u cijelosti tužbenom zahtjevu.

Tužitelj ističe da prvostepeni sud pogrešno uzima da je njegov zahtjev zastario. Brod tuženoga prispio je u luku Madras 2. III 1972.g. i dio ukrcanog tereta iskrcao je u Madrasu 12. III 1972.g, te je produžio u konačnu luku iskrcaja, Kalkutu, kamo je stigao 15. III 1972.g, a iskrcavanje tereta završio je 26. III 1972.g. Prema tome rok zastarjelosti počinje teći 26. ožujka 1972.g. i istječe 25. ožujka 1973. a ne 12. ožujka 1973. godine. Tek po završenom iskrcaju cjelokupnog tereta, tužitelj je kao primatelj mogao utvrditi da li ima ili nema manjka. Ako je brod tuženoga primio 409.771 vreću umjetnog gnojiva na prijevoz za luke Madras i Kalkutu, onda je tek po završenom iskrcavanju tereta u Kalkuti mogla biti utvrđena količina tereta koju je brod isporučio.

U odgovoru na žalbu tuženi pobija navode i prijedloge žalbe i predlaže da se žalba tužitelja odbije, a pobijana presuda u cijelosti potvrdi.

Drugostepeni sud je žalbu odbio iz slijedećih razloga:

Prvostepeni sud je rješavajući spor proveo potrebne dokaze i utvrdio sve činjenice odlučne za pravilno rješenje spora, pa je na temelju tako utvrđenog činjeničnog stanja donio presudu koju je jasno i iscrpno obrazložio. Tako utvrđeno činjenično stanje i obrazloženje pobijane presude ovaj sud u cijelosti prihvaća.

Iz nesporno utvrđenih činjenica brod tužitelja prevezio je sporni teret vještačkog gnojiva po teretnicama br.1, 2, 3. i 4. U svakoj teretnici bila je označena količina vreća kao i bruto težina odnosne robe.

Odnosne teretnice imale su oznaku za jednu od indijskih luka, a u smislu brodarskog ugovora primatelj je

bio ovlašten odrediti luku u koju će brod uploviti i u kojoj će teret biti predan. Iz nesporno utvrđenih činjenica slijedi da je sporni teret po zahtjevu tužitelja bio iskrcan dijelom u Madrasu, a dijelom u Kalkuti.

Kako je teret bio predan na prijevoz po određenim teretnicama, prvostepeni sud je tražio da tužitelj, obzirom da tvrdi da mu je isporučena manja količina robe, pruži dokaz po teretnicama kojima je roba iskrcavana u Madrasu o količini tereta koja je po odnosnim teretnicama manje iskrcana, te da li je po određenim teretnicama u luci Madras stvarno iskrcana manja količina. Tuženi brodar dokazuje da mu prilikom iskrcaja u luci Kalkuta nije stavljen nikakav prigovor u pogledu manjka iskrcanog tereta.

Ni u toku spora, a niti u žalbi tužitelj nije pružio dokaze po kojim je teretnicama teret iskrcan u Madrasu, a po kojim teretnicama u Kalkuti. Takodjer nije pružio dokaz da je u smislu zakona, koji se na sporni slučaj ima primijeniti po ugovornim klauzulama u teretnicama odnosno u brodarskom ugovoru (a to je jugoslavenski Zakon o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova čl.71), stavio pismeni prigovor zbog manjka tereta prilikom preuzimanja po određenim teretnicama. Kako tužitelj takav prigovor nije stavio, pretpostavlja se da je teret po odnosnim teretnicama predan onako kako je u njima označeno. Dokaz o manjku, bilo u luci Madras, bilo u luci Kalkuta, morao je pružiti tužitelj koji tvrdi da mu je stvarno iskrcana manja količina nego što je ona označena u teretnicama. Ovakav dokaz tužitelj ni u žalbi ni u toku spora nije podnio. Iz obračuna kako ga je podnio tuženi u svom podnesku od 15. VII 1975. g. i na raspravi od 18. VII 1975. g. očito je da bi se radilo o eventualnom manjku u luci Madras. Ako je po teretnicama 1 i 3 roba iskrcana u Madrasu dana 12. III 1972. g. a svaka teretnica predstavlja određenu količinu robe i dijeli svoju zasebnu sudbinu, to je zaključak pobjane presude da je takav zahtjev tužitelja zastario, pravilan.

Ne može se uvažiti stajalište žalitelja da bi se zastarjelost u spornom predmetu imala računati od časa završetka putovanja i konačnog iskrcaja tereta. Ovakav način računanja zastarjelosti vrijedio bi samo onda da je za ukupno ukrcanu količinu tereta izdana samo jedna teretnica ili da se prijevoz robe vršio samo na temelju brodarskog ugovora. U ovakvom slučaju naručitelj prijevoza, odnosno imatelj teretnice može tražiti da se dio tereta iskrca u jednoj luci, a drugi dio u drugoj ili trećoj luci. Ovakav jedinstveni teret iskrcava se u pojedinim lukama na temelju posebnih naloga za iskrcaj (delivery orders) pa se

konačni obračun iskrceanog tereta vrši po završetku putovanja i konačnom iskrcaju čitave količine. Međutim, ako je roba ukrcana na nekoliko teretnica i iskrcaj se vrši u pojedinim lukama na temelju određenih teretnica, tada svaka teretnica predstavlja zasebnu količinu robe i ima zasebnu sudbinu, pa se tako i zastarjelost računa po završetku iskrcaja robe po određenoj teretnici. U predmetnom slučaju, što slijedi iz činjeničnog stanja utvrđenog u toku spora, sporni manjak odnosi se na teret koji je iskrčan po teretnicama br. 1 i 3 u luci Madras. Iskrcaj tereta po odnosnim teretnicama završen je u Madrasu 12. III 1972. g. pa je stoga u smislu odredaba čl. 128 Zakona o ugovorima o iskoristavanju pomorskih brodova i u smislu odredaba čl. 3, toč.6, st.4 Haških pravila, zahtjev tužitelja zastario, te je pravno stajalište pobijane presude pravilno.

V.V.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Presuda br. III-S1-2306/75-2
od 14. I 1976.

Vijeće: Ivo Bešker, Gavro Badovinac, mr Zvonimir Aržek

Vadjenje potonulog objekta iz mora - Snašanje troškova vadjenja - Troškove vadjenja je dužan snositi korisnik potonulog objekta - Ako objekt leži u moru više od 10 godina njegov korisnik je općina na čijem području se objekt nalazi, pa je ona dužna snositi troškove vadjenja

Tužitelj je hotelsko turističko poduzeće, a tuženi je osoba koja je bila korisnik potonulog objekta u vrijeme kada je taj objekt potonuo.

Tužitelj u tužbi navodi da je on na temelju postojećih propisa dobio ovlaštenje da objekt izvadi iz mora pa zahtijeva od tuženoga da mu nadoknadi troškove vadjenja.

Prvostepeni sud je rješavajući spor odbio zahtjev tužitelja u cijelosti iz razloga, jer je u toku postupka utvrdio da je sporni potopljeni plovni objekt - maona - potonuo prije 10 godina. U smislu odredaba Zakona o vadjenju potonulih stvari, nositelj prava korištenja postala je općina na čijem se teritoriju maona nalazi, a ne tuženi, te je stoga prigovor promašene pasivne legitimacije na strani tuženog osnovan.